

Salih Zeki Çakır

Denizcilik Sektörünü Habertürk TV'de Anlattı

İMEAK Deniz Ticaret Odası Meclis Başkanı Salih Zeki Çakır ve Türk P&I Genel Müdürü Ufuk Teker, Habertürk TV'de yayınlanan ve Noyan Doğan'ın sunduğu 'Bakış' programında denizcilik sektörünün son durumunu değerlendirdi.

Le Vapeur Magique'de yapılan programda denizciliğin ekonomi ve istihdama katkıları ile deniz turizmi konuları konuşuldu. Salih Zeki Çakır, programın başında denizcilik sektörünün oluşturduğu istihdama değinecek İMEAK Deniz Ticaret Odası çatısı altında sürdürülen envanter çalışmasının önemine vurgu yaptı ve şu ifadeleri kullandı: "Deniz Ticaret Odası'nda önceki yıllarda ihmal edilmiş bir çalışma başlattık. Eksik olan bir konuydu. Denizcilik sektörünün bütüncül yaklaşım ile envanterinin çıkarılması. Profesyonel bir ekiple çalışma yapıldı. Ön çalışmalar tamamlandı. Önümüzdeki ay muhtemelen sonuçlar kamuoyu ile paylaşılacak. Biz uzun yıllardır denizciliğin büyüklüğünü tabiri caizse kaç paralık sektör olduğumuzu bilmezdik. Akademisyenler, araştırmacılar, sektör mensupları farklı farklı rakamlar kullanırdı. Bu da algı oluşturarak denizciliğin anlaşılmasında bir kafa karışıklığına sebebiyet verirdi. Sektörde istihdam sayımız tam olarak bilinmezdi. Oluşturduğumuz ekonomi; doğrudan ve dolaylı olarak tam bilinmezdi. Denizciliğin alt açılımlarında, alt meslek gruplarında kim ne kadar istihdam edilir bunlar bilinmezdi. Bu çalışmalar nihayete ermek üzere. Önümüzdeki haftalarda kamuoyu ile paylaşacağız. Deniz Ticaret Odası merkezli veriler olacak. Güncel, güvenli ve doğru verilere bizim sektörümüzde olduğu gibi her sektörün ihtiyacı var. Biz yıllardır yabancı araştırma şirketlerinin verileri ile iş yapmaya, yatırım yapmaya çalışırız ve yanılırız. Fizibiliteğin tutmamasının sebebini de ben buna yorumlarım. Bu anlamda denizcilik sektörü

olarak iyi bir çalışma yapıyoruz. Sağlıklı rakamları paylaşacağız."

"Denizciliğinin üç ana lokomotif faaliyet alanı var"

Denizcilik sektörünün üç ana başlıkta toplandığını ifade eden Meclis Başkanı Salih Zeki Çakır: "Birincisi deniz taşımacılığıdır. Armatörlük faaliyetleri; her tonaj geminin ortaya koyduğu ürettiği navlun gelirlerinin oluşturduğu bir ekonomi. İkincisi gemi inşa ve ona bağlı yan sanayi ile tamir bakım faaliyetleridir. Üçüncüsü de deniz turizmidir. Diğer hizmet kolları yapıya hizmet eder. Onun dışında pek çok alt hizmet kolu vardır. Deniz Ticaret Odası'nda bunlar 48 Meslek Komitesi olarak yapılandırılmıştır." dedi.

"Sektördeki istihdam 300 bin civarında"

Denizcilik sektörünün doğrudan oluşturduğu istihdamın 300 bin civarında olduğunu dile getiren Salih Zeki Çakır, sözlerini şöyle sürdürdü: "Şu an itibarıyla takriben doğrudan istihdam; son çalışmamıza göre 300 bin civarında. Bir gerçeğimiz var. Türk sahipli yabancı bayraklı filomuz var. Bazı rakamlarla envantere dahil değil ama biz onun da çalışmasını yapıyoruz. Gemi inşa çalışan kişiye dışarıda yedi kişi hizmet eder. Diğer sektörlerde bir istihdamın karşılığı birse denizcilik sektöründe bire üçtür. Bazı meslek gruplarında beyaz yakalarda bazen beştir bazen de ondur. 300 bin kişilik istihdam diğer sektörlerden Çok büyük bir katma değeri olan çok

büyük bir ekonomi oluşturmaktadır. İstihdam sayısı olarak ağırlık gemi inşadadır. Gemi inşa istihdam yoğun bir sektördür. Gemilerin getirisi daha yüksek ancak çalışan sayısı azdır. Getiri olarak baktığımızda gemilerdeki navlun getirisi diğer sektörlerle göre daha fazla ve denizcilik istihdam yoğun bir kısmı gemi inşa sanayindedir."

Gemi inşa sanayinde tespit edilebilir, kayda geçmiş resmi rakamlar olduğunu söyleyen Çakır şunları kaydetti: "Gemi inşa sanayinde doğrudan ihracat geliri olarak, tamir, bakım-onarım kalemlerinde somut veriler var. Gemi inşadan 2019 rakamlarıyla yıllık 1 milyar dolar civarında gemi inşa ihracatında gelir var. 500-600 milyon dolar da bakım onarımdan gelen gelir var. Yan sanayi üretiminden ihraç edilen belli bir oranın da 100-150 milyon dolar civarında olduğu tahmin ediliyor."

"Alınacak mesafe ve yapacak çok işimiz var"

Türk denizciliği olarak filonun 100 milyon DWT'ye çıkartılması gerektiğine dikkat çeken Salih Zeki Çakır: "Deniz taşımacılığında 30 milyon DWT tonajın kazandığı döviz var. Yaptığımız çalışma sonucunda elimizde tam sağlıklı henüz bir veri yok ama bunun da oldukça büyük bir miktarda olduğunu düşünüyoruz. Çalışmalarımız tamamlandığında bu da ortaya çıkacak. Navlun geliri olarak baktığımızda bu en öndedir. Dünya ölçeğine kıyasladığımızda da bu anlamda tonaj olarak deniz taşımacılığını sınıflandır-

diğımızda dünya sıralamasında biz 14. sırada yer almaktayız. Ülkemizin dünyada ilk 10 ekonomi arasına girme hedefleri var. 14'ten 10'a gelmek için 100 milyon DWT'ye ulaşmamız gerekiyor. Alınacak mesafe ve yapacak çok işimiz var." dedi.

Çakır, sözlerini şöyle sürdürdü: "Gemi inşa sanayisinde dünyada adet olarak 9. sıradayız. Değer olarak daha alt sıralamadayız. Biz katma değeri yüksek olarak son yıllarda daha iyi gemiler imal etmeye başladık. Bunların daha da ileriye taşınması lazım. Denizcilik sektörü ve İMEAK Deniz Ticaret Odası olarak ortaya koyduğumuz hedefler çerçevesinde gemi inşa sanayimizin gelirini 10 milyar dolara, deniz taşımacılığı olarak da yük kapasitemizi 100 milyon DWT'ye çıkarmamız ülkemize büyük katkı sağlayacaktır. Bu çalışmalarda ülke cari açığına ciddi bir geri dönüş ortaya çıkmaktadır. Denizcilikten kazanılan döviz ihracat geliri olarak kabul edilmektedir. Sektörümüzün katma değeri diğer sektörlerle göre çok daha yüksektir."

Deniz turizmindeki son gelişmeler de değişen Çakır deniz turizminin son yıllarda çok geliştiğini ve Bakanlıkların bu konuda gerekli çalışmaları yaptığı bilgisini verdi.

"İlk 10'a girebilmemiz bile büyük bir başarıdır"

Salih Zeki Çakır Türk denizciliği olarak hedeflerinin dünyada ilk 10'a girmek olduğunu söyleyerek sözlerini şöyle sürdürdü: "Denizcilikte ilk 10'a girebilmemiz bile çok büyük bir aşamadır. Biz ona da razıyız. 10. bile olabilsek çok büyük bir aşama. Geçmişle kıyasladığımızda şu anda çok iyi bir konumdayız. Ben son 40 yılını bütün aşamalarını çok iyi yaşadım ve tüm süreçleri biliyorum. Çok iyi niyetlerle dönem dönem iyi teşvikler sektöre yapılmıştır. Cumhuriyet kurulduktan sonra yürürlüğe giren Kabotaj Kanunu başlı başına ilk teşvik olarak kabul edilebilir. Sonrasında da gemi inşa sanayine yönelik teşvikler, Özal hükümetleri zamanında navlun pirimi ile dış ticaret firmalarına verilen teşvikler ve AK Parti hükümetinin gemi inşa sanayine yönelik yaptığı düzenleme ve teşvikler sektöre ciddi ivme kazandırmıştır."

"En büyük sıkıntımız finansaya erişim"

Sektörün en önemli sorunlarından birinin finansaya erişebilirlik olduğunu

söyleyen Salih Zeki Çakır: "Denizcilik ağırlıklı olarak finans yoğun bir sektör. Nitelikli gemilere yatırım yaparsanız uluslararası rekabete açık bir sahada çalışma yaparsanız büyük meblağlı gemilere, filolara yatırım yapmak zorundasınız. En büyük sorunumuz finansaya erişebilirlik olmuştur. Bu sorun aşılmadığı sürece bugüne kadar yapılmış kazanımlardan geriye gitmek kaçınılmazdır. Bunun aşılması lazım. Bizim rahatlıkla yerli ve yabancı bankalarda rahat kredi bulabilir yatırım yapabilir hale gelmemiz lazım. Çok büyük bir piyasa ama burada böyle bir açmazımız var. Büyük sermaye gruplarının denizcilik için daha fazla yatırım yapması gerekiyor. Son yıllarda oldu ama bana göre yetersiz. Uluslararası bir iş kolunda büyük oluşumlara karşı rekabet etmek gerekiyor. Bu da büyük sermaye gerektiren bir konu. Bu aşılamadığı sürece büyümemiz sınırlı olacaktır." diye konuştu.

"Denizde çalışanlar yıpranma haklarını tekrar istiyor"

Denizde çalışanlarının yıpranma haklarını tekrar istediğini söyleyen Türk P&I Genel Müdürü Ufuk Teker ise şu açıklamalarda bulundu: "Pasifikte 48 bin tonluk bir geminin kaptanı bana ulaştı. Kaptanın bir talebi var. Tüm denizciler adına dile getirmemi istedi. 2008 yılı öncesinde deniz çalışanları

nın yıpranma hakkı vardı. 2008 yılından itibaren bu yıpranma hakkı askıya alındı çıkan 5510 sayılı kanunla. Deniz çalışanları buradan onların taleplerini dile getirmemizi istiyor. 100 binin üzerinde denizde fiilen çalışan ve gemi inşa ile turizm sanayi ile birlikte 300 binin üzerinde bir kitle var. Pandemi sürecinde aylarca evlerinden uzak kaldılar. 4 aylık bir sürede gemide çalışan bir personelin 17 volt enerji yüklendiği bilimsel olarak kanıtlandı. Dünya Denizcilik Örgütü'nün de denizde çalışmanın meslek soğumasına sebebiyet verdiği yönünde yayınları bulunuyor. Denizde çalışmak gerçekten meşakkat ve emek gerektiriyor. O yüzden deniz çalışanlarının sesi olmaya gayret etmek istiyoruz."

"230 milyar dolarlık teminat ile deniz ticaretine destek veriyoruz"

Ufuk Teker ayrıca: "Biz her bir gemi başına 1 milyar dolarlık teminat sağlıyoruz. Bazı gemi tiplerinde bu teminat olmadığı zaman ticaret devam etmiyor. 230 milyar dolarlık teminat ile deniz ticaretine destek veriyoruz. Verilere göre dünyada yüzde 107 ile yüzde 110 arasında değişen hasar primleri var. Sigortacılar 100 lira prim alırken 110 lira hasar ödüyor. Bizim özelimizde hasar prim oranı yüzde 167. Bu anlamda sektörün diğer kurumlarından biraz daha iyi durumdayız." dedi.

